

Sufinancira
Europska unija

ORAKLOV ZBOR

Kratka priča
za učenje učenja

Oraklov zbor

- **Tema:** Razvijanje vještina kritičkog mišljenja
- **Čitanje:** 30 minuta
- **Dob:** 8-12 godina

SAŽETAK

Nina je mlada glazbenica, uvijek željna otkrivanja novih instrumenata. Kada pronađe drevnu liru, ne očekuje snagu ovog instrumenta: lira budi mitološko proročište, koje je šalje u potragu za Harfom istine.

Riječi proročišta ponekad su mudre, ponekad varljive: Nina će morati upotrijebiti svoje vještine slušanja, analitike i kritičkog razmišljanja. U društvu Pilosa, nestašnog mladog satira, Nina kreće u ovu potragu!

KLJUČNE RIJEČI

Proturječi, kritičko razmišljanje, donosi odluke, proročanstvo, pitanje, satir

1. poglavlje Zaboravljena melodija

U malom selu na obalama rijeke Euripe, **Nina** provodi dane svirajući harmoniku, fagot i udaraljke. Sanja o životu umjetnice, nastupajući na najvećim svjetskim pozornicama: Broadway, Pariz...

Naša priča počinje onog dana kada Nina pronalazi tajanstvenu **liru** koja je izgleda bila napuštena u ruševinama na periferiji sela. Gleda oko sebe, ali čini se da nitko ne primjećuje liru. Ne propuštajući ritam, Nina prebira žicu, pa dvije. Joj, nije usklađeno. Nina odsvira još nekoliko nota i iz lire izlazi **proročište**.

- Ako ste me pozvali, mora biti da znate Istinu, ona pjeva. Ja sam **proročica Kaliope**. Tražim Harfu istine, kaže ona. Instrument goleme moći, sposoban otkriti tajne svemira.

Ninine oči se rašire, a njezino glazbeničko srce lupa pri pomisli na takav instrument.

- Vidim tri moguća puta, svaki sa svojim rizicima i obećanjima, dodaje Kaliope.
 1. Prvi put vodi kroz šumu iluzija, gdje vas samo drveće pokušava odvesti na krivi put.
 2. Drugi se spušta u špilju koja odjekuje, gdje sam zvuk postaje oružje.
 3. Treći leži u srcu zvijezda.

Nina guta slinu, prstima nesvjesno grebući po liri. „Uvjeri me, ne moram ići?

- Bože, kaže Kaliope, smiješeći se. Apollo vam je ukazao povjerenje, pa ga ne razočarajte.

Ninina vilica pada od šoka. Apollo? Bog glazbe i proroštva. Ali zašto ona?

- Vaša je glazba dotakla srce samog boga. On vjeruje da ti sam možeš otkriti tajne Harfe. Sretno!

Bez riječi, ona nestaje.

2. poglavlje: Satir

Nina je zbunjena svim informacijama koje je upravo dobila:

1. Proročište traži od nje da pronađe nestalu liru.
2. Ova lira krije tajnu svemira.
3. Apolon, sam bog glazbe, odredio ju je da pronađe instrument.
4. I što je najvažnije, moguća su tri opasna puta. Ipak, koji odabrati?

Izgubljena u svojim mislima, ne primjećuje stvorenje koje joj prilazi. Gornji dio tijela je muški, dok je donji dio prekriven kozjim krznom. Par malih rogova strši mu iz kovrčave kose, a oči mu blistaju mudrošću. To nije nitko drugi nego **satir**.

- Pozdrav, mladi glazbeniče, rekao je veselo. Ja sam **Pilos, Apolonov sluga**. Poslan sam da vas vodim u vašoj potrazi za Harfom istine. Nemojmo više gubiti vrijeme, idemo!

3. poglavlje: Šuma iluzija

Nina i Pilos kreću prema šumi iluzija, s lirom čvrsto privezanom za Ninina leđa. Kako se približavaju rubu šume, čini se da se stabla naginju prema unutra.

- Budi blizu mene, upozorava Pilos. Drveće je ovdje živo na način koji ne možete zamisliti. Ulaze u šumu, a Nina odmah osjeti promjenu atmosfere. Svjetlost blijedi, sjene plešu u daljini, a ona se kune da može čuti tihi šapat na povjetarcu.

Šapat postaje sve glasniji i uporniji. Nina hvata djeliće razgovora; kao da joj drveće govori, vodeći je prema Harfi!

Nina sigurnim korakom prati šaputanje glasova. Ali ubrzo shvaća da nešto nije u redu: stabla šapuću upute koje su u **suprotnosti** jedna s drugom. Nakon nekoliko obilazaka vraća se na početnu točku.

- To je nemoguće!
- Je li? - pita Pilos. Ili slušate sve bez preispitivanja?
- Kako to misliš?
- Razmišljajte kritički. Ne zaslužuju svi glasovi vašu pažnju. Pokušajte ih filtrirati pomoću **testa s tri pitanja**:

1. Dolaze li ove informacije iz više izvora ili samo iz jednog?
2. Ima li smisla ili se čini pretjeranim?
3. Pokušava li mi pomoći ili me samo tjera da emocionalno reagiram?

Nina zatvara oči i sluša drugačije. Neki glasovi su hitni, kaotični, proturječni jedni drugima. Drugi ponavljaju istu ideju, postojano i smireno. Drži svoju liru i svira jednu, jasnu notu. Šuma kao odgovor bruji. Najglasniji šapati blijede. Ostalo je samo nekoliko glasova, tihih, ali sigurnih.

Ona se smiješi.

- Sad vidim put.

Ona zakorači naprijed, ovaj put prateći samo glas koji je prošao **test od tri pitanja**.

Između dva velika stabla pojavi se staza.

- Bravo, mladi glazbeniče! Suočavajući se s proturječjima, uspjeli ste ih razvrstati i izabrati logično. Sada slijedimo ovaj put!

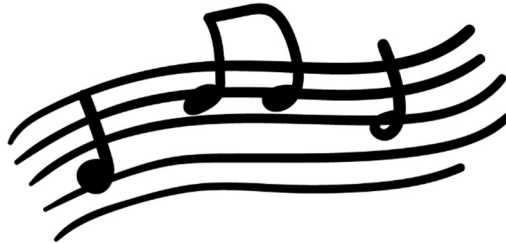
4. poglavlje: Pećina koja odjekuje

Od harfe nema ni traga, ali put ih vodi do pećine. Obeshrabrena ovim neuspjehom, Ninino srce više nije u pustolovini.

- Možda niste pronašli Harfu istine, ali ste naučili što je **kritičko mišljenje**:
 - razmišljanje,
 - uspoređivanje,
 - pronalaženje vlastitog puta.

Stižu do ulaza u pećinu, ali težak kamen blokira put. Guraju svom snagom i na kraju se provlače. Unutra je zrak gust, tama pritiska. Čudna melodija vodi ih dublje - ali nešto nije kako treba biti.

Zidovi se počinju zatvarati. Veliki kamen pada ispred Pilosa, izolirajući ga od Nine. Ona nema drugog izbora nego sama zaustaviti ovo.

Srce joj lupa. Ona duboko udahne. **Panika joj neće pomoći da jasno razmišlja.**

- Usredotoči se, govori sama sebi. Melodija je ključ. Ali kojem dijelu mogu vjerovati?

Ona pažljivo sluša. Pjesma se ponavlja, ali **neke note izgledaju iskrivljene, iskrivljene odjekom špilje**. Nije sve što čuje pouzdano. Sjeća se tehnike koju ju je Pilos naučio tijekom puta: **Metoda "semafora"**:

STOP – Budi oprezan

- Nisu sve informacije pouzdane. Neki glasovi su preglasni, neki te pokušavaju omesti.
- Zapitajte se: Je li ovo pretjerano? Zvuči li predobro (ili prestrašno) da bi bilo istinito?

RAZMIŠLJAJTE – analizirajte i uspoređujte

- Potražite uzorke. Što svaki put ostaje isto? Koje promjene?
- Zapitaj se: Što već znam? Postoje li drugi tragovi?
- Napravi korak unatrag: Mogu li emocije ili iluzije utjecati na mene?

KRENI – Vjeruj i idi naprijed

- Nakon što si filtrirao smetnje i provjerio svoje tragove, vjeruj svom razmišljanju.
- Slijedi signale koji ostaju jasni i dosljedni.

Polako filtrira bilješke. Zatim samouvjereno svira samo ispravnu melodiju na svojoj liri. Zidovi se zaustavljaju. Špilja utihne, a Pilos se ponovno uspije naći s Ninom. On zaplješće, s olakšanjem.

- Bravo, Nina! Razumjela si. U ovom kaosu informacija, mogla si **donositi odluke**: razlikovati pouzdane elemente od onih koji zamagljuju tvoju prosudbu.

Nina se smiješi, pomalo ponosna na sebe. Sada shvaća: nisu sve informacije vjerodostojne - mora ih razvrstati prije nego što nešto poduzme.

5. poglavlje : Put istine

Dok dva prijatelja izlaze iz špilje, duboko udahnu. Noćni je zrak lakši, ali težina njihove potrage još uvijek ostaje.

- Ostao je samo jedan trag – zvijezde, mrmlja Nina.

Hrabreći se kroz začaranu šumu i jezivu špilju, Nina je uspjela. Ali pronaći Harfu istine u zvijezdama? To se čini nemogućim.

- Apollo je računao na mene... a ja ne mogu pronaći ni Harfu, kaže drhtavim glasom.

Pilos odmahuje glavom.

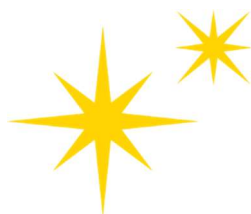
- Istina nije samo pronaći pravi odgovor. Također se radi o tome kako to tražite.

Nina šuti. Njegove riječi imaju smisla, ali osjećaj neuspjeha još uvijek je drži. Ona podiže glavu, tražeći jasnoću na noćnom nebu. Tada joj nešto zapne za oko - zvijezde u obliku harfe!

- Pilos, pogledaj! tamo je! - uzvikuje ona.

Može li Harfa istine doista biti skrivena među zvijezdama?

Ili... je lekcija nešto drugo?

Sjeća se šume i špilje: šaputanja, lažnih nota. Nije sve bilo točno - ali naučila je filtrirati prave informacije.

Pilos vadi kompas iz džepa. **Kompas za razmišljanje** — mentalni alat za **orijentaciju** kada se osjeća izgubljeno:

SJEVER: Što već sigurno znam?

ISTOK: Koje sam nove tragove prikupio?

JUG: Zamagljuje li mi emocije moje prosuđivanje?

ZAPAD: Koja je šira slika svega?

Ona zatvara oči i slijedi svoj mentalni kompas.

- **Sjever:** Znam da sam pažljivo pratio svaki trag.
- **Istok:** Harfa je u zvijezdama, a ne na kopnu. To mora nešto značiti.
- **Jug:** Osjećam se kao da nisam uspio, ali je li to stvarno istina? Ili samo sumnjam u sebe?
- **Zapad:** Lekcija nikada nije bila o predmetu – radilo se o tome da **naučim vjerovati vlastitom razmišljanju**.

Oči joj blistaju od uzbuđenja:

- Možda Harfa istine nije predmet, šapne ona. Možda je to lekcija u spoznaji kada sam prikupio dovoljno tragova i dobro razmislio o stvarima.
- E to je pravo razmišljanje! Pilos se nasmiješi. Apolon te nije poslao da nađeš zlatnu harfu. Poslao te je da naučite kako slušati - svijet, druge i **sebe**.

Nina se smiješi. Zvijezde i dalje svijetli gore, ali je njegovo značenje sada jasnije. Istina nije samo nešto što pronađete - to je nešto što **gradite** preispitivanjem, razmišljanjem i slušanjem sebe.

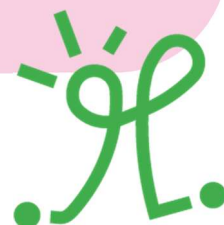

Danas sam naučio...

Istina **nije uvijek jednostavna ili jedinstvena**. Da bismo pronašli svoj put, moramo naučiti pažljivo **slušati, preispitivati ono što čujemo i razmišljati svojom glavom**.

Kritičko razmišljanje je poput upravljanja putovanjem - potrebni su vam pravi alati da ostanete na putanji.

1. Filtriramo ono što čujemo.
2. Zatim prilagođavamo povjerenje koje imamo u njega, kako bismo usporedili i provjerili njegovu točnost.
3. Odvajamo vrijeme za promišljanje vlastitog znanja i onoga što može utjecati na našu prosudbu (s našom **metakognicijom**).

ZAVLADAJTE SVOJIM UMOM

1. pitanje

Kada Nina sretne proročište, ono joj daje drugačiju verziju o tome gdje se nalazi Harfa istine.

Da ste na Nininom mjestu, kako biste znali koji put odabrati?

1. Izabrao bih najuvjerljiviji put.
2. Zapisat ću sve što je rekla i pokušati vidjeti odgovara li priča.
3. Zamolio bih nekoga za savjet da dobijem pogled sa strane.

Svi ti pristupi pokazuju način razmišljanja. Prepoznajete li onu koju obično koristite?

2. pitanje

Kad Nina otkrije da su upute koje je dobila zamka, ostaje smirena i razmišlja o tragovima koje joj je proročište dalo.

Da ste suočeni s teškom zagonetkom, što biste učinili da napredujete?

1. Zamolio bih nekoga kome vjerujem za pomoć.
2. Vratio bih se i provjerio tragove koje sam već pronašao.
3. Brzo ću isprobati nekoliko rješenja da vidim hoće li jedno uspjeti.

Ove strategije pokazuju različite načine suočavanja s izazovima. Mislite li da vam neka od njih odgovara?

3. pitanje

Sada je vaš red za igru. Nacrtajte vlastitu mentalnu mapu počevši od ovog pitanja:

Kada morate riješiti problem ili donijeti odluku, kako se osjećate?

Svaki način pristupa problemu ima svoje prednosti i izazove.

ALATI

Ovi vam alati mogu pomoći u načinu na koji učite.
Svi učimo na različite načine.
Odaberite alat koji najbolje odgovara vašim potrebama.
Alate možete preuzeti na web stranici projekta.

1/ Umna mapa

Cilj: Organiziranje misli i planiranje

Koristite ovaj alat kada se želite pripremiti za prezentaciju, pregledati lekciju, napisati priču ili razmisliti o problemu. Pomaže vam organizirati svoje ideje i vidjeti kako se one povezuju.

2/ Debata

Cilj: razviti kritičko mišljenje, zaključivanje i vrednovanje argumenata

Ovaj alat možete koristiti prije i nakon grupne debate ili rasprave kako biste planirali što ćete reći, pratili kako to ide i razmišljali o onome što ste naučili.

3/ Semafor

Cilj: pratiti i regulirati svoje razmišljanje

Ova vježba vam pomaže da usporite, pažljivo razmislite i bolje razumijete prije nego što progovorite, postavite pitanje ili riješite problem.

CogniQuest je projekt koji su stvorile organizacije
te škole iz Belgije, Hrvatske, Francuske, Grčke
i Poljskoj.

Zajedno su razvili alate koji će vam pomoći da razmislite o svom
razmišljanju. To se zove **metakognicija** -
otmjena riječ koja znači "učiti kako učiti".

Kroz ove priče otkrit ćete različite načine rješavanja problema, ostati
usredotočeni i razmisliti o tome kako
ti najbolje učiš.

Istražite cijele CogniQuest kolekcije na
web stranica projekta:

www.cogniquest.eu

**Sufinancira
Europska unija**

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja
su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima
i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za
obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne
mogu se smatrati odgovornima za njih.

Šifra projekta: 2023-1-FR01-KA220-SCH-000158225